

RIKSDAGENS SVAR 36/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om dröjsmålsränta

Ärende

Regeringen har till 2001 års riksdag överlämnat sin proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om dröjsmålsränta (RP 232/2001 rd).

Beredning i utskott

Ekonomiutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (EkUB 3/2002 rd).

Beslut

Nu församlade riksdag har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av räntelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i räntelagen av den 20 augusti 1982 (633/1982) 2—4, 6, 7, 9, 11 och 12 a §, av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 284/1995, 3, 4 och 12 a § sådana de lyder i lag 997/1998 samt 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 544/1994, samt

fogas till lagen en ny 12 § i stället för den 12 § som upphävts genom nämnda lag 997/1998, som följer:

2 §

Avvikelse från lagen

Skyldigheten att betala ränta bestäms enligt denna lag, om inte något annat följer av gäldenärens förbindelse eller av handelsbruk eller något annat är föreskrivet.

Ansluter sig gäldenärens förbindelse till ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument beträffande en konsumentkredit eller någon annan konsumtionsnyttighet, eller till ett avtal på grundval av vilket gäldenären genom köp eller hyra anskaffar bostad för sig eller familjemedlem, är förbindelsen utan verkan till den del gäldenären vore skyldig att betala dröjs-

målsränta utöver vad som bestäms i 4—11 §. Har gäldenären i dessa fall i händelse av dröjsmål förbundit sig att i stället för dröjsmålsränta eller i tillägg därtill betala löpande provision, premie eller motsvarande upprepad prestation, är förbindelsen utan verkan till den del dröjsmålsräntans och den nämnda prestationens sammanlagda belopp överstiger ränta som beräknats enligt 4—11 §.

3 §

Ränta på gäld

Gäldenären är inte skyldig att betala ränta för tiden före gäldens förfallodag.

Om det har avtalats att ränta skall betalas på en gäld utan att räntefoten har bestämts, skall gäldenären betala en årlig ränta som svarar mot den i 12 § avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga.

4 §

Dröjsmålsrätans belopp

Gäldenären skall vid dröjsmål med betalning av gäld på det försenade beloppet betala en årlig dröjsmålsränta som är sju procentenheter högre än den i 12 § avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga.

Om dröjsmålsrätan enligt 1 mom. är lägre än den ränta som skulle betalas på gälden för tiden före förfallodagen, skall dröjsmålsrätan betalas enligt samma grund som före förfallodagen.

6 §

Dröjsmålsränta på gäld vars förfallodag inte är bestämd

Är förfallodagen inte på ett för gäldenären bindande sätt bestämd i förväg, skall dröjsmålsränta betalas från den tidpunkt då 30 dagar förflutit från den dag då borgenären sände en räkning till gäldenären eller på något annat sätt krävde att ett bestämt penningbelopp skall betalas. Gäldenären är dock inte skyldig att betala dröjsmålsränta för tiden innan räkningen eller kravet kom gäldenären till handa.

När det gäller gäld som avses i 2 § 2 mom. skall i räkningen eller i något annat betalningskrav nämnas den vid tidpunkten i fråga gällande dröjsmålsrätans storlek och den tidpunkt från vilken dröjsmålsränta skall betalas. Gäldenären är inte skyldig att betala dröjsmålsränta för den tid som förflutit innan han eller hon fått uppgifter om dröjsmålsrätan av borgenären.

7 §

Dröjsmålsränta på skadeståndsgäld

På skadestånd eller gäld av motsvarande slag som förutsätter särskild utredning för faststäl-

lande av belopp och grund skall dröjsmålsränta betalas från den tidpunkt då 30 dagar förflutit från den dag då borgenären framställde sitt krav samt lade fram sådan utredning angående ersättningens grund och belopp som skäligen kan krävas av borgenären med beaktande även av gäldenärens möjligheter att skaffa utredning. Om utredningen skall anses vara otillräcklig enbart när det gäller gäldens belopp, skall dröjsmålsränta likväl betalas på den del av gälden som skäligen kan anses utredd.

Angående tidpunkten för försäkringsgivares betalningsskyldighet föreskrivs i 70 § lagen om försäkringsavtal (543/1994).

9 §

Tidpunkten från vilken skyldigheten att betala dröjsmålsränta beräknas i vissa fall

I de fall som nämns i 6 och 7 § skall dröjsmålsränta likväl betalas senast från den dag då en stämning som gäller betalning av gälden delgavs gäldenären eller, om kravet framställs under rättegång, från det kravet framställdes.

11 §

Jämkning av dröjsmålsränta

Om gäldenären är en fysisk person och gälden inte hänför sig till näringsverksamhet som idkas av gäldenären, kan dröjsmålsrätan jämkas. Jämkning förutsätter att

1) dröjsmålet med betalningen berott på att gäldenären till följd av sjukdom eller arbetslöshet eller av någon annan särskild orsak huvudsakligen utan egen skuld råkat i betalningssvårigheter,

2) det finns vägande skäl för jämkning med beaktande av dröjsmålsrätans belopp i förhållande till gäldenärens ekonomiska ställning och dröjsmålet med betalningen inte beror på att gäldenären förhåller sig uppenbart lättsinnigt till skuldsättning eller till betalning av gäld, eller

3) gäldenären skall anses ha haft grundad anledning att vägra betalning av sin gäld.

Dröjsmålsräntan kan med stöd av 1 mom. 2 punkten jämkas också till den del den tidigare har fastställts genom en dom som vunnit laga kraft.

12 §

Referensränta

Den referensränta som avses i denna lag är den ränta som Europeiska centralbanken tillämpat vid den sista huvudsakliga refinansieringstransaktionen före den första kalenderdagen i varje halvårsperiod avrundad uppåt till närmast följande halva procentenhet. Den referensränta som gäller den första kalenderdagen i halvårsperioden i fråga skall tillämpas under de följande sex månaderna.

12 a §

Meddelande om fastställande av referensräntan

Finlands Bank skall i Finlands författningssamling utan dröjsmål publicera ett meddelande om den referensränta som avses i 12 § och dess giltighetstid. I meddelandet skall också nämnas storleken av den dröjsmålsränta som avses i 4 § 1 mom.

1. Denna lag träder i kraft den 200 .

2. Denna lag tillämpas på dröjsmålsränta som löper efter lagens ikraftträdande, även om gäldens rättsgrund uppkommit före lagens ikraftträdande.

3. I ett mål eller ärende som är anhängigt när denna lag träder i kraft skall domstolen på tjänstens vägnar fastställa den dröjsmålsränta som tas ut hos en fysisk person till högst vad som avses i 4 § 1 mom. från den dag då lagen träder i kraft, om inte borgenären lämnat utredning om att en högre dröjsmålsränta grundar sig på en förbindelse som hänför sig till någon annan än en i 2 §

2 mom. avsedd gäld eller att den bestäms enligt 4 § 2 mom. En person som hör till tingsrättens kanslipersonal och som med stöd av 19 § tingsrättslagen (581/1993) har rätt att meddela tredskodomar, får också meddela en dom genom vilken borgenärens talan för dröjsmålsräntans del till följd av bestämmelserna ovan förkastas till vissa delar.

4. Om en dom eller någon annan utsökningssgrund har meddelats före ikraftträdandet av denna lag, bestäms dröjsmålsräntan enligt utsökningssgrunden. Från den dag då lagen träder i kraft är en fysisk person dock skyldig att betala högst sådan dröjsmålsränta som avses i 4 § 1 mom., om inte borgenären har krävt dröjsmålsränta enligt utsökningssgrunden och lämnat utredning om att den högre dröjsmålsräntan grundar sig på en förbindelse som hänför sig till någon annan än en i 2 § 2 mom. avsedd gäld eller att den bestäms enligt 4 § 2 mom. Borgenären skall rikta nämnda krav och utredning till utmätningssmannen inom ett år från lagens ikraftträdande. Kravet kan framställas i en ansökan om utsökning eller i ett anhängigt utsökningssärende. Utmätningssmannen skall anteckna beslutet om dröjsmålsräntan i utsökningssgrunden.

5. Med stöd av 11 § kan dröjsmålsränta som skall betalas av en fysisk person och som grundar sig på gäld som uppkommit före lagens ikraftträdande jämkas oberoende av gäldens grund. Dröjsmålsränta som gäldenären har betalat kan beaktas vid jämkningen, men betalningar kan inte förordnas att återgå.

6. Om det någon annanstans i lagstiftningen finns en hänvisning till 4 § 3 mom. räntelagen, skall i stället 4 § 1 mom. räntelagen tillämpas. Dröjsmålsränta eller ränta som enligt annan lagstiftning, en föreskrift eller ett avtal skall fastställas på grundval av den av ministeriet fastställda referensränta som avses i 3 § 2 mom. räntelagen eller den referensränta som Finlands Bank har fastställt, skall efter denna lags ikraftträdande fastställas på grundval av den referensränta som avses i 12 §.

Lag

om ändring av 1 § lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 1 § lagen den 3 december 1993 om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare (1062/1993) ett nytt 4 mom. som följer:

1 § fund när det upphandlar varor eller tjänster genom kommersiella åtgärder.
Reglering av avtalsvillkor

Vid tillämpningen av denna lag skall som näringsidkare betraktas också ett offentligt sam- Denna lag träder i kraft den 200 .

Lag

om ändring av 7 och 41 § lagen om borgen och tredjemanspant

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 19 mars 1999 om borgen och tredjemanspant (361/1999) 41 § och
fogas till 7 § ett nytt 3 mom. som följer:

7 § 2 mom., 24—30 §, 32 §, 33 § 1 mom. och 34—39 § sägs om borgen gäller i tillämpliga delar tredjemanspant. Vad som i dessa lagrum sägs om enskilda borgensmän gäller också enskilda pantsättare.
Jämkning av borgen

En enskild borgensmans skyldighet att till kreditgivaren betala till huvudförpliktelsen hörande dröjsmålsränta eller någon annan tidsbunden gottgörelse som grundar sig på dröjsmål med betalningen kan jämkas enligt 11 § räntelagen (633/1982).

41 § Denna lag träder i kraft den 200 .
Med stöd av denna lag kan också dröjsmålsränta eller annan tidsbunden gottgörelse som grundar sig på dröjsmål med betalningen av en sådan huvudförpliktelse som uppkommit före lagens ikraftträdande jämkas. Dröjsmålsränta som en enskild borgensman eller enskild pantsättare
Tillämpning av bestämmelserna om borgen på tredjemanspant

Vad som i 3 § 2 och 3 mom., 4—6 §, 7 § 2 och 3 mom., 8—17 §, 18 § 2 och 3 mom., 19 §

betalat kan beaktas vid jämkningen, men betalningarna kan inte förordnas att återgå.

Lag

om ändring av 1 § lagen om konsumentklagonämnden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 januari 1978 om konsumentklagonämnden (42/1978) 1 § 1 mom. 3 och 4 punkten, sådana de lyder i lag 844/1994, och
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i sistnämnda lag samt i lagarna 20/1994 och 363/1999, en ny 5 punkt som följer:

1 §	
Konsumentklagonämnden har till uppgift att	(843/1994), oberoende av vem av parterna i tvisten som för ärendet till nämnden för behandling,
3) ge rekommendationer i enskilda tvistemål som gäller köp av bostäder, köpeanbud på bostäder och avtal om handpenning för bostäder som konsumenter eller enskilda personer som säljer eller erbjuder bostäder till försäljning för till nämnden för behandling,	5) ge rekommendationer i enskilda tvistemål som gäller jämkning av dröjsmålsränta enligt 11 § räntelagen (633/1982) och som gäldenärer för till nämnden för behandling, förutsatt att åtminstone en konsumentfordran hör till gäldenärens jämningskrav.
4) ge rekommendationer i enskilda tvistemål som gäller frigörande av säkerhet enligt 2 kap. 17 § och 4 kap. 3 § lagen om bostadsköp	
	Denna lag träder i kraft den 200 .

Lag

om ändring av 40 § lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/1994) 40 § som följer:

40 §	
<i>Ränta på borgensfordran</i>	räntelagen (633/1982), om inte bestämmelser om en lägre ränta utfärdas genom förordning av statsrådet.
På statens hela borgensfordran skall låntagaren betala högst den ränta som avses i 4 § 1 mom.	
	Denna lag träder i kraft den 200 .

Denna lag tillämpas på dröjsmålsränta som löper efter ikraftträdandet av lagen även om sta- tens borgensfordran uppkommit före lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 40 och 43 § lagen om beskattningsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1558/1995) 40 § och 43 § 2 mom., sådana de lyder i lag 858/2001, som följer:

40 §

Samfundsränta

Om den skatt som har påförts ett samfund eller en samfällid förmån överstiger de förskott som räknas som betalning för skatten, räknas samfundsränta på skillnaden som skall betalas (*samfundsränta som skall betalas*). Den samfundsränta som skall betalas motsvarar den i 12 § räntelagen (633/1982) avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med två procentenheter.

Om den skatt som har påförts ett samfund eller en samfällid förmån understiger de förskott som räknas som betalning för skatten, räknas samfundsränta på den skillnad som skall återbäras (*samfundsränta som återbärs*). Den samfundsränta som återbärs motsvarar den i 1 mom.

avsedda referensräntan, minskad med två procentenheter.

43 §

Kvarskatteränta och återbäringsränta

Kvarskatteräntan och återbäringsräntan motsvarar den i 12 § räntelagen avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga minskad med två procentenheter. Till den del kvarskatten överstiger 10 000 euro, motsvarar kvarskatteräntan dock referensräntan förhöjd med två procentenheter.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas första gången på samfundsränta, kvarskatteränta och återbäringsränta som bestäms för kalenderåret 2003.

Lag

om ändring av 2 och 4 § lagen om skattetillägg och förseningsränta

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 18 december 1995 om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995) 2 § 1 mom. och 4 §, sådana de lyder i lag 930/2001, som följer:

2 §

Skattetillägg

Om skatt, som skall betalas på eget initiativ, lämnats obetald eller om betalningen fördröjts samt i samband med verkställandet av efterbeskattning beräknas ett skattetillägg på skatten. Skattetillägget motsvarar den i 12 § räntelagen (633/1982) avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med sju procentenheter, sammanlagt dock minst tre euro.

4 §

Förseningsränta

På debiterad och obetald skatt som förfallit till betalning beräknas en förseningsränta som motsvarar den i 12 § räntelagen avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med sju procentenheter, sammanlagt dock minst tre euro.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas första gången på skattetillägg och förseningsränta kalenderåret 2003.

Lag

om ändring av 19 § lagen om skatteredovisning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 10 juli 1998 om skatteredovisning (532/1998) 19 § 1 mom. som följer:

19 §

Räntesats

Den ränta som skall användas vid redovisningarna beräknas som en årlig ränta. Räntesatsen motsvarar den i 12 § räntelagen (633/1982)

avsedda referensräntan för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Lagen tillämpas första gången vid bestämmande av räntesatsen för kalenderåret 2003.

Helsingfors den 17 april 2002